

Dialog despre patrimoniul cultural imaterial și valorificarea acestuia prin turism, la Castelul Nopcsa

Cel de-al doilea eveniment dedicat stakeholderilor și părților interesate din cadrul proiectului european „Patrimoniul cultural imaterial și dezvoltare – Comunități, salvagardare și reziliență” (INCREMENTAL), implementat prin Interreg Europe (cod proiect 03C0953) de către echipa Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului, prin Direcția Generală de Turism, cu sprijinul Geoparcului Internațional UNESCO Țara Hațegului, s-a desfășurat în 17 martie 2026, în incinta Castelului Nopcsa, administrat de Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, fosta reședință a baronului Franz Nopcsa, unul dintre pionierii paleontologiei moderne. Acesta a studiat și demonstrat unicitatea fosilelor de dinozauri din Țara Hațegului, ce aparțin unor specii adaptate unui mediu insular, contribuind la fundamentarea valorii științifice a teritoriului, care a stat ulterior la baza obținerii recunoașterii UNESCO pentru Geoparcul Țara Hațegului.

Evenimentul, integrat în modulul „Schimb de experiență” aferent semestrului al II-lea, a fost co-organizat de partenerii de proiect (stakeholderii) din Țara Hațegului - Universitatea din București, prin Geoparcul Internațional UNESCO Țara Hațegului, Asociația de Turism Retezat, Asociația Drag de Hațeg, cu sprijinul autorităților locale. La întâlnire au participat actori instituționali, experți și reprezentanți ai comunităților locale și ai unor asociații și organizații relevante, configurând un cadru de dialog interdisciplinar centrat pe dinamica patrimoniului cultural imaterial.

În alocuțiunea inaugurală, managerul Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva, doamna Liliana Țolaș, a evidențiat necesitatea consolidării unor mecanisme instituționale coerente pentru protejarea și valorificarea patrimoniului cultural imaterial, subliniind rolul acestuia în susținerea dezvoltării locale și în menținerea continuității identitare.

Temele centrale ale schimbului de experiență au vizat procesele de identificare, protejare și valorificare a patrimoniului cultural imaterial, fiind completate de prezentarea stadiului actual al proiectului și a direcțiilor de acțiune viitoare, de către managerul proiectului, doamna Marimona Miroiu.

În acest cadru, reprezentanții Universității din București, dr. Cristian Ciobanu și lect. univ. dr. Alexandru Andrașanu, reprezentând Geoparcul Internațional UNESCO Țara Hațegului, au reliefat rolul geoparcurilor UNESCO în crearea unor modele sustenabile de dezvoltare comunitară, capabile să genereze beneficii economice directe și să conserve identitatea locală.

„Geoparcul unește povestea Pământului cu povestea Omului”, a subliniat profesorul Alexandru Andrașanu, sintetizând dimensiunea integratoare a acestui concept.

Contribuții semnificative au fost aduse de reprezentantele Institutului Național al Patrimoniului și Muzeului Național al Țăranului Român, care au prezentat elemente specifice patrimoniului cultural imaterial din Țara Hațegului, evidențiind identificarea și valorificarea acestuia. Totodată, doamna Mirela Iancu, director adjunct al Muzeului ASTRA, a abordat tema patrimoniului imaterial ca vector al dezvoltării sustenabile, subliniind capacitatea acestuia de a genera valoare socială și economică. A fost prezentat modelul de certificare a competențelor dobândite prin alte forme decât cele ale învățământului formal (meșteșuguri dobândite din tată în fiu, din comunitatea din care fac parte, etc.) ca sistem de recunoaștere pe piața muncii. Acest proces se bazează pe cercetare etnografică. „Comunitățile de patrimoniu sunt izvorul tuturor acțiunilor noastre”, a declarat doamna director.

Dimensiunea aplicativă a evenimentului a fost consolidată prin atelierul tematic interactiv „Identificarea patrimoniului cultural imaterial. Bune practici. Implicații în turism”, coordonat de dr. Ioana Baskerville, reprezentant al Academiei Române – Filiala Iași, expert internațional și facilitator acreditat UNESCO în domeniul patrimoniului cultural imaterial. Atelierul a contribuit la crearea unui proces participativ orientat spre identificarea unor soluții concrete pentru integrarea echilibrată a patrimoniului cultural imaterial în dezvoltarea turistică, cu atenție acordată tuturor implicațiilor în viața comunității.

Discuțiile au vizat modalitățile prin care tradițiile, obiceiurile și practicile culturale pot fi salvagardate în contextul provocărilor contemporane și transformate în resurse turistice. Dialogul a evidențiat necesitatea unei abordări colaborative și interdisciplinare, capabilă să valorifice patrimoniul viu ca resursă pentru reziliența comunităților.

Totodată, întâlnirea a reafirmat angajamentul comun al partenerilor de a valorifica patrimoniul cultural imaterial al geoparcurilor internaționale UNESCO Țara Hațegului și Ținutul Buzăului, în vederea susținerii dezvoltării locale sustenabile.

Participanții au descoperit exemple de bune practici care ilustrează modul în care elementele culturale imateriale sunt integrate în punctele de vizitare și traseele tematice ale Geoparcului Internațional UNESCO Țara Hațegului, cum ar fi „Casa Geoparcului” sau „Poteca de poveste de la Cetatea Colț”, o abordare inovatoare de interpretare a patrimoniului geologic, natural și cultural, utilizând benzile desenate. Exemple relevante au oferit și doamnele de la Cooperativa Hațegana și Asociația Femeilor din Santamaria Orlea care contribuie la promovarea tradițiilor și meșteșugurilor locale.

Prin acest demers, proiectul INCREMENTAL își consolidează funcția de platformă de dialog și inovare în domeniul patrimoniului cultural imaterial, demonstrând că patrimoniul viu reprezintă o resursă strategică esențială pentru dezvoltarea durabilă și coeziunea comunităților contemporane.